

Dennis Hedberg
Helena Steffansson
Carlson
Margaretha Larsson

april 2016

Granskning av årsredovisning 2015

Ljusdals kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga och metod	3
2.3.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	5
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	7
3.1.1.3.	<i>Driftredovisning</i>	7
3.1.2.	Balanskrav	8
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	9
3.1.3.1.	<i>Finansiella mål</i>	9
3.1.3.2.	<i>Mål för verksamheten</i>	9
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	10
3.2.	Rättvisande räkenskaper	11
3.2.1.	Resultaträkning	11
3.2.2.	Balansräkning	12
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	13
3.2.4.	Sammanställd redovisning	14
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	14

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) för året 2015. Årets balanskravsresultat redovisas till +1,6 mnkr. Från tidigare år finns ett balanskravsunderskott med 4 mnkr. Styrelsen föreslår fullmäktige att reglera tidigare års underskott med 1,6 mnkr och att resterande balanskravsunderskott föreslås ej regleras med hänvisning till synnerligare skäl och kostnader i samband med branden i kommunhuset bokförda under 2015. Vår bedömning är att bokförda kostnader avseende branden ej borde ha belastat 2015 års resultat. Det skulle innebära att årets balanskravsresultat förbättras med 3 mnkr och därmed skulle hela ingående balanskravsresultatet kunnat återställas.

I budgeten finns redovisat fullmäktigemål med 27 angivna mål för år 2015 och ansvar. I förvaltningsberättelsen finns de 27 målen angivna i diagramform med utfall. Vi saknar dock en avstämning mot i budget fattat beslut om delmål för år 2015 och en sammanfattande bedömning om måluppfyllelsen.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vid genomförd granskning har dock noterats brister avseende god redovisningssed. Det totala resultatfallet har inte kunnat bedömas. I utfall för år 2015 finns kostnadsfört, som avsättning, 3 mnkr för framtida anskaffning med anledning av branden i Ljusdals kommunhus. Avsättningen fyller inte kraven enligt RKR 10.2. Bland skulderna finns en skuld uppgående till 23,5 mnkr för flyktingverksamheten. Det har vid genomförd granskning inte påvisats att erhållna medel i sin helhet enligt villkoren för bidragen hör till kommande år, varför vår bedömning är att skulden är för högt värderad och intäkterna år 2015 för lågt redovisade.

Kommunens ekonomiska läge

Årets resultat uppgår till +5,5 mnkr. Resultatet för 2014 uppgick till -7,1 mnkr, vilket gör att resultatutfallet för 2015 är en förbättring jämfört med föregående år. Utfallet för år 2015 innehåller dock poster av engångskaraktär, uppgående till +23,9 mnkr. Utan dessa hade utfallet varit negativt.

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -23,2 (-20,7) mnkr jämfört mot budget där det endast är omsorgsnämnden som visar en negativ budgetavvikelse av betydelse med -37,2 mnkr.

Det är av största vikt att nämnderna håller den av fullmäktige fastställda budgeten. Enligt vår uppfattning behöver arbetet med att balansera intäkter och kostnader fortsätta.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som erhöles 2016-04-05 Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2016-04-07 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2016-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsekonom.

2.3. Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 8 kap 18 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Fullmäktiges beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i huvudsak överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en i huvudsak rättvisande bild. Årsredovisningen innehåller en ekonomisk översikt, som analyserar årets resultat, avvikelser mot budget samt förändringar av tillgångar och skulder. Avsnittet ger en bild över kommunens resultat och ställning samt orsaken till förändringar mellan åren.

Under rubriken Fem år i sammandrag visas finansiella nyckeltal vilket ger en möjlighet att göra en jämförelse över tiden. Det är positivt att även nyckeltal redovisas för kommunens samlade verksamhet, dvs kommunkoncernen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet respektive driftredovisning. Utfallet av dessa återfinns i avsnittet Ekonomiska sammanställningar och kommenteras kort i förvaltningsberättelsen. Vår bedömning är att den samlade analysen av driftredovisningen samt investeringsredovisningen i förvaltningsberättelsen med fördel kan utvecklas till kommande år.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Vi vill framhålla att för att en utvärdering skall kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges. I dagsläget finns målsättningar kopplade till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv men vi anser att det är oklart om dessa även är tillämpliga vid utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas inte på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Dock kommenteras väsentliga händelser under nämndernas redovisning.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter utifrån kommentarer per nämnd. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Av avsnittet Framtiden framgår att kommunen fortsatt behöver vara mer inriktad på nya lösningar för att på så vis effektivisera verksamheten. Vi ser gärna en utveckling av redogörelsen med beskrivning av konkreta åtgärder, dvs vad som genomförts och vad som planeras att genomföras.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Avsnittet innehåller även information om antal anställda och åldersfördelning.

Vi konstaterar att sjukfrånvaron har ökat för femte året i rad. I årsredovisning 2014 framgick att varje förvaltning hade i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att öka hälsan och minska sjukfrånvaron. I årets förvaltningsberättelse lämnas redogörelse om omsorgsförvaltnings arbete, men i övrigt beskrivs i liten omfattning vilka åtgärder som vidtagits för att minska sjukfrånvaron.

Gemensam förvaltningsberättelse

Enligt RKR:s rekommendation 8.2, Sammanställd redovisning, ska kommunens samlade verksamhet redovisas i en gemensam förvaltningsberättelse. Utöver detta ska särskilda upplysningar lämnas om koncernföretagen och förehavanden mellan kommunen och företagen.

Förvaltningsberättelsens avsnitt Sammanställd redovisning innehåller beskrivning kring kommunkoncernen avseende årets samlade verksamhet, investeringar, nyckeltal och framtid. I anslutning till beskrivningen finns en sammanställning över de ekonomiska engagemangen inom kommunkoncernen.

I inledningen av årsredovisningen finns ett organisationsschema över den politiska organisationen samt kommunala bolag. Denna kan med fördel, till kommande år, utvecklas till att inkludera hela den samlade verksamheten, genom att även uppdragsföretagen redovisas.

För en ökad följsamhet i enlighet med kraven i RKR:s rekommendation 8.2 ser vi gärna till kommande år en ytterligare utveckling av den sammanställda redovisningen och beskrivningen av den samlade verksamheten.

Pensionsredovisning

I förvaltningsberättelsen ska det bland annat redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR:s rekommendation 7.1, Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser. Förvaltningsberättelsen behöver kompletteras med en sammanfattande uppställning av pensionsåtaganden, uppgifter om återlånade medel samt utvecklingen från föregående år. För en bättre följsamhet mot gällande rekommendation behöver även beskrivningen av förvaltade pensionsmedel utvecklas.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Av årsredovisningen framgår att fullmäktige under 2014 fastställt en ny vision för

kommunen, ny styrmodell och lokal utvecklingsstrategi. Med utgångspunkt i styrmodellen har nya riktlinjer för budget, budgetuppföljning och investeringar fastställts. Kommunens nya styrmodell finns beskriven och visualiserad i en organisationsskiss i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Av KRL 4:2 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en samlad redovisning av investeringsverksamheten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar och hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Årets investeringsutgifter uppgår till netto 65,8 (51,4) mnkr, att jämföra med budgeterade investeringar om 94,2 mnkr.

I redovisningen av större investeringsprojekt framgår att det största investeringsprojektet under 2015 avser ombyggnation av Bofinkens förskola. I avsnittet Ekonomisk översikt lämnas mycket kortfattade kommentarer till årets investeringar.

Investeringsredovisningen omfattar jämförelse per nämnd med föregående år samt försäljningsintäkter och erhållna investeringsbidrag. Till investeringsredovisningen finns en särredovisningen av större projekt med uppgift om totalt utfall samt total budget. Vi föreslår en ytterligare utveckling där en prognos av beräknad kvarstående kostnad redogörs för.

I likhet med föregående år anser vi även att kommentarerna och analysen till investeringsredovisningen bör utvecklas. Det är av intresse att få en samlad bild över utfallet för enskilda projekt samt en förklaring till varför inte vissa planerade projekt har genomförts enligt plan.

3.1.1.3. Driftredovisning

Av KRL 4:3 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd/styrelse, tkr	Prognos för helår vid delåret 2015	Slutlig Budget 20151231	Utfall 2015	Utfall 2014	Helårsutfall avvikelse mot Prognos 2015	Avvikelse mot BU 2015
Kommunfullmäktige	1 490	1 840	1 351	1 880	139	489
Revisionen	1 025	1 100	1 137	1 025	-112	-37
Kommunstyrelsen	166 357	175 022	162 493	158 921	3 864	12 529
<i>varav kommunledningskon.</i>	<i>54 397</i>	<i>58 637</i>	<i>54 106</i>	<i>52 752</i>	291	4 531
<i>varav samhällsutveckling</i>	<i>111 960</i>	<i>116 385</i>	<i>108 387</i>	<i>106 169</i>	3 573	7 998
Utbildningsnämnd	416 223	419 874	419 013	412 563	-2 790	861
Omsorgsnämnd	482 130	450 119	487 342	460 961	-5 212	-37 223
Valnämnd	5	5	0	244	5	5
Myndighetsnämnd	310	310	234	220	76	76
Överförmyndarnämnd	900	900	827	897	73	73
Summa	1 068 440	1 049 170	1 072 397	1 036 711	-3 957	-23 227

Totalt redovisar nämnderna ett underskott mot budget om -23,2 (-20,7) mnkr. De flesta nämnderna visar dock ett överskott och största underskottet mot budget redovisar omsorgsnämnden med -37,2 (-24,4) mnkr.

I samband med delårsrapporten prognoserades underskott mot helårsbudget med totalt för nämnderna 24,6 (-28,8) mnkr. Faktiskt utfall är en försämring mot prognos, vilket i första hand förklaras av omsorgsnämndens prognosavvikelse.

I respektive nämnds verksamhetsberättelse kommenteras årets resultat och avvikelser redovisas i tabell per verksamhet inom respektive nämnd jämfört med budgeterad nettokostnad. Kommentarer till avvikelserna beskriver i olika omfattning orsakerna till avvikelserna.

3.1.2. Balanskrav

Av KRL 4:1 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i styrelsens bedömning att årets balanskrav har uppfyllts.

Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag. I förvaltningsberättelsen återfinns en kort redogörelse under rubriken God ekonomisk hushållning. Under rubriken Balanskravsutredning redovisas årets resultat efter balanskravsjusteringar samt årets balanskravsresultat i enlighet med KRL 4:1.

I enlighet med reglerna kring balanskravet, ska tidigare års eventuellt negativa resultat regleras och återställas under de närmast följande tre åren. Av balanskravsutredningen framgår att det finns kvarstående ingående underskott enligt balanskravets regler att återställa.

Av styrelsen beräknat årets resultat efter balanskravsjusteringar, inklusive reducering för reavinster, uppgår till +1,6 mnkr. Balanskravsresultat att reglera från tidigare år uppgår till -4,0 mnkr. Kvarstående balanskravsresultat att reglera summeras till -2,4 mnkr.

Styrelsen föreslår fullmäktige att kvarstående balanskravsresultat inte regleras med hänvisning till synnerliga skäl. Som motiv till synnerliga skäl anges att årets resultat omfattar kostnader för anskaffning av tillgångar med anledning av branden i kommunhuset under 2015.

Vår uppfattning är att kostnaderna för anskaffning av tillgångar med anledning av branden i kommunhuset inte har förbrukats. Kostnader skall enligt god redovisningssed hänföras hänförs till den period då prestationen levereras respektive resursen förbrukas. Se vidare avsnitt 3.2.1. Vår bedömning är därför att årets resultat är för lågt med 3 mnkr. Beaktas det är årets balanskravsresultat inklusive reduceringar för reavinster 4,6 mnkr och tidigare balanskravsunderskott kan återställas i sin helhet utan återopande av synnerliga skäl.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Av KRL 4:5 framgår att förvaltningsberättelsen skall innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god. Ett mål uppnås i sin helhet, och ett mål uppnås delvis. Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts av kommunfullmäktige i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	Utfall	Mål uppfyllelse
Att soliditeten ökar med 1 %	20101231; 57 % (4 %) 20111231; 64 % (-3 %) 20121231; 66 % (0 %) 20131231; 68 % (-3 %) 20141231; 68 % (-0,5 %) 20151231; 62 % (+2,9%) Parantesen anger soliditet inkl hela pensionsåtagandet.	Delvis

Vi instämmer i styrelsens bedömning att beslutade finansiella mål uppnås delvis.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

I samband med att kommunfullmäktige hösten 2014 antog en vision för kommunen antogs också en ny styrmodell. I den nya styrmodellen har en utvecklingsstrategi tagits fram, LjUS 2015-2020. LjUS, Ljusdals utvecklingsstrategi, innehåller

konkretisering av visionen med mål och indikatorer. LjUS ska vidare styra de mål som antas av kommunfullmäktige i ekonomisk långsiktig plan och årsbudget. De mål som i årsbudget beslutats utgör kommunfullmäktiges styrning av respektive nämnd. Nämnderna i sin tur bryter ner de övergripande målen till egna nämnds-specifika mål.

I förarbetet till kommunens vision identifierades tio huvudområden som centrala för kommunens utveckling. Av dessa lyftes arbetstillfällen, utbildning och infrastruktur fram som tre områden av större vikt.

Förvaltningsberättelsen innehåller en samlad kommunövergripande redovisning av samtliga mål, indikatorer och mått. Utfall för indikatorn lämnas i diagramform där jämförelse mot målvärdet sker. Styrelsen lämnar ingen bedömning om måluppfyllelsen för respektive mål.

Vår bedömning är att samtliga mål redovisas i förvaltningsberättelsen med utfall för valda indikatorer. Vi rekommenderar att styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning för respektive mål avseende om det bedöms uppfyllas eller inte för verksamhetsåret 2015.

Vi bedömer att ett fåtal indikatorer har uppfyllts, att några är i nivå med målnivån bedömning medan att merparten inte uppfylls för 2015. Enligt vår bedömning är måluppfyllelsen svag.

Vår bedömning är att målredovisningen inte är tillfredsställande. Vi gör vidare bedömningen att målredovisning behöver utvecklas med tydligare redovisning av resultat och analys samt åtgärder som planeras för att nå måluppfyllelse i de fall detta inte skett.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till ekonomi, riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Verksamhetsberättelse lämnas i årsredovisningen för Revision, Kommunstyrelsen, Utbildningsnämnden, Omsorgsnämnden, Överförmyndarnämnden, Närljus, bolag och stiftelser. Redovisning för Valnämnden och Myndighetsnämnden saknas.

Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag sker i enlighet med anvisningar, under följande rubriker:

- Verksamhet
- Viktiga händelser under året

- Årets resultat
- Framtiden

Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Verksamhetsberättelserna ger i huvudsak en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Det sker en analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och vilka genomförda åtgärder som gjorts

Det ekonomiska utfallet i förhållande till budget redovisas. Under rubriken *Årets resultat* kommenteras årets resultat. Av redogörelsen beskrivs främst avvikelse mot budget, men det är i vissa fall svårt att bilda sig en uppfattning av orsaken till avvikelser mot budget. Det framgår att beslut under året fattats om åtgärdspaket med anledning av prognoserade underskott. Det återfinns dock inte i någon större omfattning en redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits under året och vilken effekt de haft.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Av KRL 5:1 framgår form för uppställning samt att resultaträkningen skall redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed, med undantag av kostnad 3 mnkr för anskaffning av tillgångar med anledning av branden i kommunhuset.

Vår bedömning är att gjord avsättning om 3 mnkr inte uppfyller de krav som anges enligt RKR rekommendation 10.2. En avsättning är en förpliktelse och åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund. När det gäller kostnader, enligt kommunalt finansiellt ramverk, skall enligt god redovisningssed dessa hänföras hänförs till den period då prestationen levereras respektive resursen förbrukas.

Utifrån stickprov bedömer vi, med specificerad avvikelse, att intäkter och kostnader i huvudsak är korrekt periodiserade så att redovisningen ger en rättvisande bild av resultatet.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning	Prognos 2015 per 2015831	Budget 2015	Utfall 2015	Utfall 2014
Verksamhetens intäkter	274 769	265 000	284 396	265 602
Jämförelsestörande intäkt				
Verksamhetens kostnader	-1 309 856	-1 293 552	-1 333 163	-1 264 401
Avskrivningar	-41 019	-39 763	-33 439	-41 188
Verksamhetens nettokostnader	-1 076 106	-1 068 315	-1 082 206	-1 039 987
Skatteintäkter	740 316	742 976	739 811	713 308
Generella statsbidrag	324 176	325 776	327 990	313 820
Summa skatter och statsbidrag	1 064 492	1 068 752	1 067 801	1 027 128
Finansiella intäkter	20 055	8 500	21 659	7 356
Finansiella kostnader	-1 750	-2 500	-1 923	-1 595
Årets resultat	6 691	6 437	5 331	-7 098

Årets resultat uppgår till +5,3 mnkr. Resultatet för 2014 uppgick till – 7,1 mnkr, vilket är en förbättring med 12,4 mnkr jämfört med föregående år. Utfallet avviker inte i någon högre grad mot budget. Resultatet har påverkats av några poster av engångskaraktär.

Av de större posterna av engångskaraktär kan nämnas:

- Återbetalning av AFA-medel med +9,7 mnkr.
- Engångsbelopp för flyktingkostnader har erhållits med 27 mnkr varav +2 mnkr har intäktsförts på år 2015.
- Reserverad kostnad för brand i kommunhuset med -3 mnkr.
- Övergång till komponentavskrivning har lett till en lägre kostnad för avskrivningar med + 7,2 mnkr.
- Nedskrivning av värde på regressfordran med -5,2 mnkr.
- Erhållen utdelning från dotterbolag med +13,2 mnkr.

När det gäller intäkter för flyktingverksamhet gör vi bedömningen att dessa sannolikt är för lågt redovisade, se vidare avsnitt 3.2.2

Nettot av ovanstående poster uppgår till +23,9 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 42 mnkr medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 41 mnkr, vilket motsvarar ökning om 4,1 % respektive 4,0 %.

3.2.2. Balansräkning

Av KRL 5:2 framgår att balansräkningen skall redovisa samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på balansdagen samt form för uppställning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i huvudsak ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar i huvudsak tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Vi noterar att kommunen under 2015 har påbörjat arbetet med en övergång till komponentredovisning och fördelat i alla fastigheter på komponenter och komponentavskrivningen på fastigheter har påverkat året resultat med +7,2 mnkr. Återstående arbete är komponentindelning av befintliga gator och vägar. Enligt gällande planering kommer åtgärder vidtagas under 2016 för detta.

Vid genomförd granskning har identifierats en skuldpost om 23,5 mnkr avseende erhållna bidrag för migration. Den avser överskott från flyktingverksamheten avseende resterande medel från statliga ersättningar, så kallad grundersättning, schablonersättning och prestationsbaserade ersättning. Ersättningarna skall enligt god redovisningssed intäktsredovisas enligt olika grunder och perioder. Underlag som styrker att utestående skuld avser kommande år, dvs 2016 och framåt har ej erhållits i genomförd granskning. Vi bedömer med anledning av detta att det finns en osäkerhet i redovisade intäkter för 2015 och enligt vår bedömning är dessa för lågt redovisade. Storleken av felet har inte kunna fastställas. Vi bedömer, vidare, med anledning av detta att avvikelse sker mot god redovisningssed.

Av årsredovisningen framgår att styrelsens har redovisat en avsättning om 3 mnkr avseende utgifter beroende på branden i kommunhuset under hösten 2015. Kostnaden avser lösöre i biblioteket som styrelsen gör bedömningen inte kommer att täckas av gällande försäkring. Anskaffning har av lösöret har inte skett under 2015.

Vår bedömning är att förutsättningen för att göra en avsättning inte är uppfyllda. En avsättning är en förpliktelse och åtagande som härrör från kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund. Sådant legalt åtagande saknas enligt vår bedömning.

I övrigt när det gäller kostnader skall, enligt RKR:s finansiella ramverk, dessa hänföras hänförs till den period då prestationen levereras respektive resursen förbrukas. Av genomförd granskning har ej verifierats underlag som styrker att anskaffningen skett under 2015.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Vår bedömning är att, med undantag av ovan preciserade avvikelser, tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar och är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Av KRL 7 framgår att i finansieringsanalysen skall redovisa kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med RKR:s rekommendation 16.2, Redovisning av kassaflöden.

Vi bedömer att överensstämmelse med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen och noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi föreslår i likhet med föregående år att förvaltningsberättelsen med fördel, till kommande år, kompletteras med ett avsnitt som beskriver vad man kan utläsa ur kassaflödesanalysen och förklaring till de största förändringarna under året.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Av KRL 8:2 att den sammanställda redovisningen skall innehålla resultat och balansräkning för de juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunkoncernens ekonomiska ställning och åtaganden och att den följer kraven i KRL.

Vi bedömer vidare att konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande i.

Kommunkoncernen redovisar överskott om 20,4 (16,6) mnkr.

I förvaltningsberättelsens kommentarer till den sammanställda redovisningen lämnas även uppgift om de ekonomiska engagemangen inom kommunkoncernen.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

I årsredovisningen ska det lämnas tilläggsupplysningar i enlighet med KRL:s krav och i övrigt i enlighet med god redovisningssed.

Bedömning och iakttagelser

I årsredovisningen återfinns ett separat avsnitt om redovisningsprinciper samt ord och begrepp. Utöver detta lämnas tilläggsinformation i noterna till räkenskaperna.

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar i huvudsak uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL:s respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Vi föreslår vidare en utveckling av tilläggsupplysningarna i årsredovisningen för en ökad följsamhet mot rekommendationer och lagkrav. Bland annat har kommunen inte följt följande rekommendation fullt ut:

Rekommendation	Följsamhet	Kommentar
RKR 7.1 Upplýsningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser	Saknas	Upplýsning ska i förvaltningsberättelsen lämnas avseende: 1. Avsättningar (inklusive särskild löneskatt) för pensioner och liknande förpliktelser 2. Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt), dvs. pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningar 3. Finansiella placeringar avseende pensionsmedel. Såväl bokfört värde som marknadsvärde skall redovisas. Om pensionsmedel inte finns skall detta anges. 4. Återlånade medel 5. De tillgångsslag som förvaltade pensionsmedel placerats i och vilken avkastning som uppnåtts. Uppgifter skall lämnas om förvaltningens utveckling och resultat i förhållande till i placeringsreglementet fastlagda mål, exempelvis beträffande tillåten risk och avkastning. 6. En beskrivning av utvecklingen från föregående år.

2016-04-11

Dennis Hedberg
Projektledare

Margareta Larsson
Uppdragsledare